

Mark- och miljööverdomstolen

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder

Landsbygds- och infrastrukturdepartementets dnr LI2023/03826

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, har utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta följande synpunkter.

I promemorian föreslås att det i plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska införas ett krav på att bygg-, rivnings- och markåtgärder ska planeras och utföras med aktsamhet så att personer och egendom inte skadas och så att minsta möjliga obehag uppstår. Vad som avses med ”minsta möjliga obehag” preciseras inte närmare i promemorian, men ordalydelsen ger intryck av att det är ett högt ställt krav. Enligt Mark- och miljööverdomstolen finns det skäl att närmare överväga om detta krav möjligtvis är alltför högt ställt, särskilt sett i relation till det nuvarande kravet att byggnadsverk m.m. inte får placeras och utformas så att de medför ”betydande olägenheter” för omgivningen (se 2 kap. 9 § PBL). Enligt domstolens uppfattning är det sannolikt för många lättare att acceptera tillfälliga störningar, i samband med att en byggnad uppförs, jämfört med att varaktigt behöva utstå olägenheter när byggnadsarbetet väl har avslutats. Uttrycket ”minsta möjliga obehag” ger dock snarast intryck av att toleransen för olägenheter under byggfasen är lägre än för olägenheter som måste tålas på lång sikt.

Det föreslagna kravet i 10 kap. 2 a § PBL innebär att byggnadsnämnden ges möjlighet att ingripa med åtgärdsförelägganden i samband med genomförandet av en bygg-, rivnings- eller markåtgärd, om åtgärden utförs på ett sätt som leder till mer än minsta möjliga obehag. För att underlätta den framtida tillämpningen anser Mark- och miljööverdomstolen att det i förarbetena bör ges exempel på sådana obehag som omgivningen kan behöva tåla och sådana som bestämmelsen syftar

till att förhindra. Exempelvis kan spontning normalt sett antas medföra större olägenheter för omgivningen jämfört med andra typer av stödkonstruktioner, t.ex. slitsmurar. På motsvarande sätt kan sprängning antas medföra större olägenheter jämfört med spräckning av berg, bullrande arbeten mitt på dagen kan antas vara mindre störande än motsvarande arbeten under tidiga morgnar osv. För att inte försvåra genomförandet av vissa störande arbetsmoment finns det således skäl för regeringen att ytterligare utveckla hur den föreslagna bestämmelsen är avsedd att tillämpas.

Mark- och miljööverdomstolen noterar att förslaget innebär att såväl byggnadsnämnden som miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer att kunna ingripa med tillsyn när det gäller hur byggåtgärder får utföras. Domstolen anser att det överlappande tillsynsansvaret, exempelvis när det gäller buller eller dammande arbeten, bör belysas ytterligare i den fortsatta beredningen.

I promemorian anges, i avsnittet konsekvenser, att byggnadsnämndens tillsyn kan komma att öka till följd av förslaget. Mark- och miljööverdomstolen anser att redogörelsen bör kompletteras så att det framgår vilka konsekvenser detta kan få för domstolarna, exempelvis i fråga om ökad måltillströmning.

I handläggningen av ärendet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Johan Hjalmarsson, hovrättsrådet Katarina Welin och föredraganden Nina Hedvall Nordebo.

Ylva Osvald

Nina Hedvall Nordebo